

PROCEDUREBLAD BEHANDELING RAADSVOORSTEL

Het college verzoekt u dit raadsvoorstel te behandelen

Onderwerp	Vervangingsstrategie openbare ruimte
Zaaknummer	28568-2025
B&W vergadering	16 juni 2025
Agendacommissie	23 juni 2025
Raadsvergadering	10 juli 2025
Portefeuillehouder	Dhr. B. (Breun) Breunissen
Behandelend ambtenaar	Hennie Rodijk telefoon: 0572-347867, e-mail:
Fatale termijn(en)	

Bijlage(n):

(beslisdocumenten die meegezonden moeten worden)

1. Beleidsnota "Een openbare ruimte met toekomst"
2. Persbericht

RAADSVOORSTEL

Raadsvergadering	10 juli 2025
Zaaknummer	28568-2025
Onderwerp	Vervangingsstrategie openbare ruimte
Portefeuillehouder	Dhr. B. (Breun) Breunissen
Voor informatie	Hennie Rodijk telefoon: 0572-347867

Samenvatting

Om de samenleving goed te laten functioneren is de openbare ruimte essentieel. We zien dat de openbare ruimte ouder wordt en deels aan het eind van de levensduur komt. Regulier onderhoud volstaat dan niet meer, vervangen is nodig en uitstel is geen reële optie. Deze opgave is in beeld gebracht waarbij we ook kansen zien voor het toekomstbestendig maken. Onder de titel "Een openbare ruimte met toekomst" willen we hiermee aan de slag. Onze strategie richt zich op het doen wat nodig en mogelijk is.

Dat brengen we samen op programmaniveau voor een langjarig inzicht, meer grip op de opgave en een betere inhoudelijke en financiële voorspelbaarheid. Op programmaniveau tekent zich van 2029 tot 2040 een vervangingsopgave af van € 69 miljoen naast de €18 miljoen die gedekt wordt vanuit de rioolheffing (totaal € 87 miljoen). Vanaf 2029 willen we starten met deze wijze van investeringen, waarbij we rekening houden met jaarlijks oplopende kapitaallasten. Het beschikbaar stellen van middelen wordt integraal afgewogen bij het behandelen van de begroting. Uw raad wordt voorgesteld de vervangingsstrategie openbare ruimte als opgenomen in de nota "Een openbare ruimte met toekomst" vast te stellen en de financiële consequenties af te wegen bij de meerjarenbegroting 2026-2029.

Beslispunten

1. De nota "Een openbare ruimte met toekomst" vast te stellen;
2. De financiële consequenties integraal af te wegen bij het behandelen en vaststellen van de meerjarenbegroting 2026-2029.

Inleiding

Alvorens in te gaan op allerlei inhoudelijke en financiële aspecten willen we uw raad meegeven dat we gezamenlijk staan voor een zeer grote opgave in de openbare ruimte. Deze vervangingsopgave hebben we in beeld gebracht zoals in het coalitieakkoord is opgenomen. Samen met inwoners, ondernemers en niet in de laatste plaats uw raad willen we stappen voorwaarts zetten om de openbare ruimte op orde te houden, voor nu maar ook over 100 jaar. Daarvoor hebben we elkaar en het onderlinge samenspel nodig om structurele financiering te organiseren voor de lange termijn. We willen graag met uw raad een nieuwe koers varen, zodat het in onze gemeente een mooie en fijne plek blijft om te wonen, te werken en te leven. In het traject om te komen tot deze nota is, dat besef dat samenwerken en verbinden nodig is, enorm gegroeid. Een goede basis om vanuit een inhoudelijke en financiële strategie te werken aan een openbare ruimte met toekomst.

De functies en belangen van de openbare ruimte zijn met regelmaat beschreven in allerlei beleidsdocumenten die door uw raad zijn vastgesteld (meest recent het Koersdocument wijken en dorpen). De openbare ruimte draagt in al haar facetten hieraan bij, zonder kunnen we niet. Als gemeente zijn we verantwoordelijk voor dit grote bezit met een kapitaalswaarde van ca. 650 miljoen euro. We zien dat de wijken ouder worden, evenals de

bedrijventerreinen, de invalswegen en het grote areaal wegen in het buitengebied. Het eind van de technische levensduur komt voor een deel van het areaal in zicht. Regulier en groot onderhoud volstaan niet meer, vervangen is dan nodig, doorschuiven in de tijd is geen reële optie. De wettelijke zorgplicht die we hebben voor een veilig gebruik van de openbare ruimte willen we kunnen borgen.

In de nota "Een openbare ruimte met toekomst" is de vervangingsopgave beschreven, wat we willen bereiken en hoe we dit gaan aanpakken. Met een integrale blik zetten we in op het doen wat nodig en mogelijk is. Waar mogelijk leggen we een verbinding met andere beleidsopgaven, bijvoorbeeld op het gebied van duurzaamheid, gezondheid en de sociale en economische agenda's en willen een koppeling leggen met activiteiten van derden. We maken gebruik van (beheer)data en andere beschikbare gegevens. Deze nota richt zich op de strategische aanpak op programmaniveau. We creëren hiermee in eerste instantie meer zicht en grip op de opgave, zodat we weten wat ons te doen staat. De inhoudelijke en financiële voorspelbaarheid wordt groter, we maken hiermee de stap van ad hoc investeren naar planmatig investeren. Deze structurele opgave vraagt om een structurele aanpak waarvoor structurele dekkingsmiddelen moeten worden vrijgespeeld. Op programmaniveau zijn we hiermee tevens in staat om zo de nodige wendbaarheid en flexibiliteit in te kunnen bouwen. We kunnen dan beter meebewegen op initiatieven van derden of actuele bestuurlijke inzichten en het toekomstbestendig maken van de openbare ruimte.

Ons strategisch beleid willen we vormgeven op basis van de onderstaande uitgangspunten:

- We pakken de vervangingsopgave op en doen dat programmatisch
- Doen wat nodig is op basis van de beheerplannen
- Doen wat mogelijk is in nauwe samenhang met maatschappelijke context
- Prioriteit bij borgen veiligheid en voorkomen kapitaalvernietiging
- Toekomstbestendig maken meekoppelen binnen het doen wat nodig is
- Koppelkansen benutten, samen met anderen aan de slag
- Investeren op een niveau zodat teruggang kwaliteit niet meer plaatsvindt
- Benodigde investeringen worden jaarlijks geactualiseerd

Onze inzet bepalen we in belangrijke mate op basis van de beheerplannen en de beschikbare data. Daaruit destilleren we wat noodzakelijk is om te doen. Koppelkansen om slim werk met werk te maken benutten we zoveel mogelijk. We leggen onze eerste prioriteit bij het borgen van een veilig gebruik van de openbare ruimte en het voorkomen van kapitaalvernietiging. Onze voorstellen richten zich op het doen van investeringen, zodat de teruggang van de kwaliteit van de openbare ruimte niet meer plaatsvindt.

In eerste instantie hebben we kosten geraamd op programmaniveau. We beschouwen deze ramingen tot 2040 als richtinggevend. De ramingen zijn tot stand gekomen op basis van een doorberekening van de beheerplannen. De beschikbare data, met name de leeftijden en de verwachte theoretische levensduur, heeft hieraan ten grondslag gelegen. Zo is het te vervangen areaal op basis van deze benadering in beeld gebracht en zijn de uitvoeringskosten voor de vervangingen berekend. Daarnaast zijn de VAT kosten meegenomen (technische voorbereiding, administratie en toezicht). Het vervangen van groen, bomen, openbare verlichting, civieltechnische kunstwerken, wegen en rioleringen is tot 2040 geraamd op een bedrag van 87 miljoen euro (jaarlijks ca. 8 miljoen euro).

De tweede raming die we (gaan) maken is op projectniveau. Dat doen we jaarlijks voor projecten die we als noodzakelijk, realistisch en haalbaar beschouwen (reëel begroten). De kostenramingen worden samengebracht in het meerjareninvesteringsprogramma openbare ruimte (MIP) en worden jaarlijks opgevoerd bij de behandeling van de begroting waar de integrale afweging t.a.v. de financiële inzet door uw raad plaatsvindt. Alle middelen tezamen vormen het investeringsbedrag voor enig jaar, in te zetten op programmaniveau, waarbij we over de zo gewenste wendbaarheid en flexibiliteit kunnen beschikken. Hierbij baseren we de kosten op de maatregelen die nodig zijn om te vervangen en op basis van normkosten per eenheid. Naast de uitvoeringskosten en VAT kosten worden hierbij, wanneer dit nodig is, ook de kosten voor het toekomstbestendig maken en participatie in beeld gebracht (beiden veelal maatwerk).

Onze financiële strategie bestaat uit meerdere sporen. In eerst instantie willen we gebruik maken van de bestaande dekkingsmiddelen, zoals binnen het GRP (rioolheffing). Ook komt het binnenhalen van subsidies van mede-overheden in beeld net als de bijdragen van derden. Slim werk met werk maken, optimaal benutten van synergievoordelen is tevens een spoor waarop we willen inzetten (bijv. combinatie van weg- en rioolbeheer). Door de planvormingskosten ook eenmalig te dekken kan het structureel te dekken bedrag worden verlaagd. Het uiteindelijk structureel te dekken bedrag wordt op basis van de BBV-voorschriften als kapitaallast opgenomen in de begroting. Doordat we jaarlijks willen investeren zal de kapitaallast ook jaarlijks (cumulatief) oplopen. We hebben al eerder gememoreerd dat maatregelen noodzakelijk zijn en dat het uitstellen van investeringen geen reële optie is. Indien uw raad kiest om niet of onvoldoende te investeren dan leidt dat tot een investeringsachterstand die kan oplopen tot tientallen miljoenen euro's.

Met het gegeven dat gemeenten onzekere financiële tijden tegemoet gaan, en we mogelijk niet kunnen doen wat nodig is, is een afwegingskader opgenomen in de nota. Hierbij maken we gebiedsgericht een onderscheid in gebieden met een hoge, middelhoge of lage prioriteit. De prioritering is in lijn met de integrale visie op de openbare ruimte (2014). Gemeentebreed wordt een hoge prioriteit gegeven aan het borgen van de veiligheid en het voorkomen van kapitaalvernietiging. Gebiedsgericht is vooral gekeken naar de intensiteit van het gebruik en de doelgroepen die gebruik maken van de openbare ruimte.

Beoogd effect

Met het vaststellen van de nota "Een openbare ruimte met toekomst" beogen we over een langetermijnstrategie (inhoudelijk en financieel) te kunnen beschikken om de kwaliteit, veiligheid en bruikbaarheid van de openbare ruimte te kunnen borgen, nu en voor de lange termijn. Hiermee dragen we bij aan een gemeente die een fijne plek blijft om te wonen, leven en werken.

Argumenten

1.1 De gemeente Raalte beschikt hiermee over een langetermijnstrategie voor de openbare ruimte

Voor het in stand houden van de openbare ruimte is het essentieel dat hierop wordt geïnvesteerd. Dat willen we doen op basis van de nota "Een openbare ruimte met toekomst". Hiermee leggen we de basis voor een handelingsperspectief en het doen van investeringsvoorstellen voor de lange termijn.

2.1 Financiële consequenties nader af te wegen

De vervangingsopgave in de openbare ruimte vraagt om zeer grote investeringen. Bij de behandeling van de begroting wordt uw raad jaarlijks in de gelegenheid gesteld om de financiële consequenties meerjarig integraal af te wegen.

Participatie

Bij het ontwikkelen van deze strategische nota is vooral gekeken naar de onderliggende visies en beleidsplannen. Deze plannen zijn veelal met de nodige participatieve inzet tot stand gekomen, daarop borduren we voort. Voor deze strategische nota heeft een overleg plaatsgevonden met SallandWonen. De voorgestelde aanpak is goed ontvangen, SallandWonen sluit hier graag op aan.

Duurzaamheid

Het recent vastgestelde duurzaamheidsbeleid is een van de beleidsdocumenten die als onderlegger zijn meegenomen bij het ontwikkelen van de vervangingsstrategie. De duurzaamheidsdoelstellingen van de gemeente Raalte komen met name in de uitwerking op projectniveau tot uitdrukking.

Kanttekeningen

1.1 Het succes van de strategie hangt af van de juiste prioritering;

De strategie is geënt op het doen wat nodig en mogelijk is. De grote opgave die hieruit voortkomt vraagt om grote financiële inspanningen. Dit vraagt om het maken van bewuste bestuurlijke keuzes in het kader van de jaarlijkse integrale afweging nieuw beleid bij de begroting. In hoeverre is de gemeente Raalte bereid deze noodzakelijke vervangingsopgave te prioriteren ten opzichte van andere (bestuurlijke) ambities?

Financiën en fiscale aspecten

We realiseren ons dat we uw raad een zeer grote financiële opgave voorleggen op programmaniveau. De uitwerking hiervan is in de voorgaande alinea's opgenomen. We verwachten tot 2040 een extra investering te moeten doen van 69 miljoen euro. Dit bedrag zien we op strategisch niveau als richtinggevend en een financieel houvast, naast de 18 miljoen euro die al beschikbaar is op basis van het GRP. De planvormingskosten, geraamd op € 5,8 miljoen, willen we bij de jaarlijkse begroting meerjarig incidenteel ten laste van de algemene middelen brengen. Er resteert dan nog een investering van € 63,2 miljoen ofwel € 5,75 miljoen per jaar (over de jaren 2029 t/m 2039). De hieruit voortvloeiende kapitaallast bedraagt voor het jaar 2029 € 281.750 en loopt daarna jaarlijks cumulatief op met eenzelfde bedrag.

Door dit jaarlijks oplopende cumulatieve bedrag aan structurele kapitaallasten als een stelpost op te nemen in de (meerjaren) begroting kunnen we bouwen aan structurele en langjarige zekerheid. Met deze nieuwe aanpak kunnen we beter plannen en onze uitvoeringskracht hierop afstemmen.

De voorstellen die hiervoor jaarlijks worden gedaan in het meerjareninvesteringsprogramma openbare ruimte kan uw raad integraal afwegen bij de behandeling van de begroting. Om hiermee een start te kunnen maken wordt bij de begroting 2026 om eenmalige middelen gevraagd voor planvormingskosten voor de jaren 2026, 2027 en 2028, zodat we in 2029 ook daadwerkelijk met de uitvoering kunnen starten. De schop in de grond!

Vervolg

Na besluitvorming wordt uitvoering gegeven aan de deze nota. Dit in eerste instantie in de vorm van het voorbereiden van de projecten die bij de begroting 2029 moeten worden opgenomen (de laatste jaarschijf van de begroting 2026-2029).

Communicatie

In de communicatie is voorzien door het maken van een infographic, Hiermee kan in één oogopslag een beeld worden gevormd van de opgave en de strategische aanpak. Daarnaast is een video gemaakt om deze opgave goed te kunnen toelichten. Voor de pers is een persbericht geschreven en gedeeld.

Bijlagen

1. Beleidsnota
2. Persbericht

burgemeester en wethouders van de gemeente Raalte,

de secretaris
Monique van Esterik

de burgemeester
Rob Zuidema

RAADSBSLUIT

Zaaknummer 28568-2025

De raad van de gemeente Raalte,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 16 juni 2025

Besluit:

1. De nota "Een openbare ruimte met toekomst" vast te stellen;
2. De financiële consequenties integraal af te wegen bij het behandelen en vaststellen van de meerjarenbegroting 2026-2029.

Aldus besloten in de vergadering van 10 juli 2025.

de griffier
Karin Zomer

de voorzitter
Rob Zuidema